

Aan de gemeenteraad van gemeente Zwolle
T.a.v. de griffier de heer A. ten Have
Postbus 10007
8000 GA ZWOLLE

1 februari 2018

Referentie: [Insert reference here]

Betreft: Brief inzake tussentijdse rapportage accountantscontrole 2017

Geachte raad,

Met genoegen bieden we u deze brief aan waarin onze belangrijkste conclusies uit onze tussentijdse controles zijn opgenomen. Wij zullen deze punten nader toelichten met een presentatie aan het afstemmingscomité. De inhoud van deze brief en presentatie zijn met de ambtelijke organisatie, het managementteam en de portefeuillehouder financiën besproken en afgestemd.

Belangrijke ontwikkelingen gemeente Zwolle

Op basis van verschillende besprekingen die we in het kader van onze controle met de organisatie hebben gevoerd, willen we een aantal voor de gemeente relevante ontwikkelingen benoemen (waarbij de raad bij een aantal onderwerpen actief is betrokken):

- De samenwerking met de Omgevingsdienst wordt geïntensiveerd. Onderdeel hiervan is dat de Omgevingsdienst per 1 januari 2018 gevestigd is in het Stads kantoor.
- De positionering van de WEZO wijzigt. Dit om meer synergie te behalen tussen de WEZO en de afdeling WRA van de gemeente. De WEZO zal hierbij worden omgezet in een B.V. per 1 juli 2018.
- Het shared service center (ONS) wordt omgevormd naar een bedrijfsvoerings-organisatie (BVO). De medewerkers van het ONS treden per 1 januari 2018 in dienst van deze BVO. Het shared service center komt hierdoor meer op afstand te staan. De toezichthoudende rol van de raad verandert hierdoor ook.
- De medewerkers van de sociale wijkteams zijn per 1 januari 2018 ambtenaar bij de gemeente Zwolle, aangezien de sociale wijkteams onder de vlek Sociaal Domein komen te hangen.
- De belastingdienst heeft een onderzoek verricht naar de loonbelasting en de BTW. De uitkomsten hiervan zijn nog onzeker. Bij de controle van de jaarrekening zullen wij beoordelen in hoeverre hier financiële consequenties uit naar voren komen.

Deze ontwikkelingen hebben met name betrekking op het jaar 2018. Daarbij zijn echter wel diverse contracten afgesloten in het kader van deze ontwikkelingen (veelal in 2017).

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Burgemeester Roelenweg 13G, 8021 EV Zwolle, Postbus 513,
8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij hebben het college geadviseerd de eventuele effecten op de jaarrekening 2017 te beoordelen en mee te nemen bij het opstellen van de jaarrekening.

Zwolle werkt actief aan 'Zwolle in control'

De processen van de gemeente beoordelen wij middels de 3-lines of defense. Daar voegen we nog een vierde lijn aan toe, zijnde PwC als externe accountant. Dit is in onderstaand figuur weergegeven.

Voor de eerste lijn geldt dat deze kwalitatief goed van opzet is. De processen zijn adequaat ingericht en gedurende 2017 heeft de ambtelijke organisatie wederom stappen gemaakt ten aanzien van de interne organisatie. Verderop in deze brief gaan we nog wel in op een aantal bevindingen vanuit de belangrijkste processen.

De tweede lijn wordt in onze controle steeds meer zichtbaar. Zwolle heeft afgelopen jaar ook actief geïnvesteerd in business control. Met name voor het sociaal domein en grondexploitaties hebben we diverse gesprekken met de tweede lijn gevoerd. In deze lijn is voldoende kennis en kunde aanwezig.

De derde lijn bestaat uit de verbijzonderde interne controle. Deze is ook van een goed en professioneel niveau. Vanuit voorgaande jaren hebben we een aantal bevindingen die actief worden opgepakt door de interne controle afdeling.

De samenwerking met de interne controle afdeling loopt prettig. Middels twee sessies hebben we duidelijke afspraken gemaakt over de samenwerking en verwachtingen. Relevante steekproeven worden door PwC gemaakt. De werkzaamheden worden door de interne controle afdeling voorbereid, en wij gebruiken dit vervolgens in onze controle.

Uw interne beheersing nader bekeken

De hoofdboodschap is hier dat de interne beheersing (over de drie linies uit het 3-lines of defence model) van de gemeente Zwolle van goed niveau is. Wel hebben we een aantal bevindingen op het gebied van de interne beheersing en IT.

Interne beheersing

- Door de gemeente wordt de zorg van cliënten periodiek geëvalueerd. De vastlegging hiervan biedt op dit moment onvoldoende houvast om de prestatielevering vast te kunnen stellen. Nadat de (on)mogelijkheden van het zelf vaststellen van de prestatielevering uitgebreid zijn onderzocht en afgestemd met de organisatie heeft de gemeente Zwolle bewust gekozen om voor dit onderdeel, evenals vorig jaar, te steunen op de verantwoordingen (met controleverklaring) van zorginstellingen
- De interne beheersing met betrekking tot afdeling overstijgende inkopen is onvoldoende om het risico op niet naleven van aanbestedingsrichtlijnen af te dekken. Hierdoor zijn achteraf interne controles noodzakelijk om dit aan te tonen.
- Bij het afsluiten van huurcontracten dient op basis van de interne procesafspraken een taxatierapport aanwezig te zijn om de marktprijs te toetsen. De reden voor het niet aanwezig zijn van een taxatie wordt niet gedocumenteerd.

Zwolle werkt actief aan het opvolgen van IT-bevindingen

In het voorjaar is de IT-audit uitgevoerd bij de gemeente Zwolle. Juist om in het kader van een meer continue controle vroegtijdig inzicht te hebben in mogelijke IT-risico's voor de organisatie en eventuele gevolgen voor onze controleaanpak. De bevindingen in deze brief zijn dan ook gebaseerd op de situatie op dat moment. Wel zijn inmiddels stappen gezet door de ambtelijke organisatie, waardoor een aantal bevindingen inmiddels voor een deel zijn opgevolgd. In ons accountantsverslag 2017 zullen wij de meest actuele situatie aan u rapporteren.

De belangrijkste bevindingen vanuit de IT-audit zijn als volgt:

- De uitgevoerde controlemaatregelen omtrent change management in GWS worden onvoldoende gedocumenteerd. Hierdoor is achteraf niet vast te stellen welke wijzigingen zijn doorgevoerd.
- Het wachtwoordbeleid kan verder worden aangescherpt, zowel in Windows als binnen de applicaties. We hebben begrepen dat hier inmiddels aanscherpingen in zijn aangebracht.
- Binnen YouForce (systeem voor salarissen) zijn een relatief groot aantal accounts met uitgebreide rechten. Hierdoor is een verhoogd risico aanwezig dat mutaties onterecht worden doorgevoerd. Ook voor deze bevinding geldt dat de gemeente hier reeds actie op ondernomen heeft.

Cybersecurity en cyber risico's worden steeds belangrijker. Tevens bestaat steeds meer discussie over de hoeveelheid persoonsgegevens die opgeslagen worden. In dit kader wordt per 25 mei 2018 de wet Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van kracht. De gemeente erkent het belang van deze wet en heeft reeds een functionaris Gegevensbescherming aangesteld.

Er worden verdere stappen gezet in de beheersing decentralisaties, afhankelijkheid van externe partijen blijft

De gemeente zet stappen om tot een goedkeurende verklaring te komen. Hiertoe is een plan van aanpak opgesteld om voor de persoonsgebonden budgetten (PGB's) een steekproef uit te voeren om zelf de prestatielevering vast te kunnen stellen (met name de omvangrijke post inzake beschermd wonen).

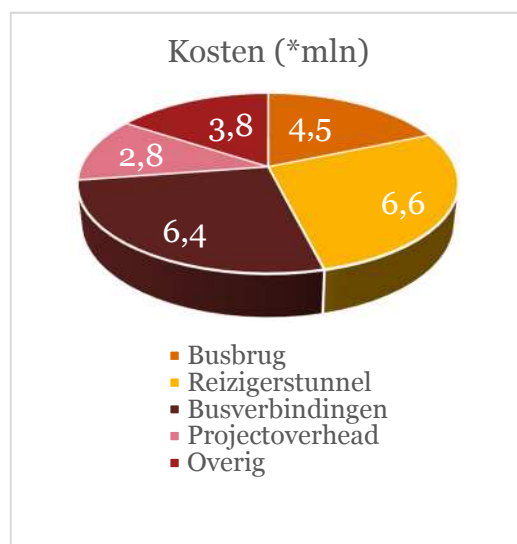
Voor de zorg in natura kiest de gemeente bewust om te steunen op de verantwoordingen en controleverklaringen van de zorgaanbieders. Dit kan een negatief effect hebben op de doorlooptijd van het jaarrekeningtraject. Gezien de ontwikkelingen en acties die landelijk genomen worden om zelf de prestatielevering vast te stellen, adviseren we u deze ontwikkelingen goed te volgen. Tevens hebben wij inmiddels een gesprek gevoerd met de organisatie over eventuele acties die uitgevoerd kunnen worden om zelf zekerheid te krijgen over de levering van de zorg.

Ook voor 2017 wordt bij de verantwoording van de sociale verzekeringsbank (SVB) een niet goedkeurende verklaring verwacht. Tevens zal de prestatielevering geen onderdeel zijn van de verklaring van de accountant van de SVB. De gemeente acteert hierop door zelf werkzaamheden uit te voeren, zoals het beoordelen van de budgetuitnutting en de steekproef die hierboven reeds benoemd is.

De Jeugdhulp is door de gemeente Zwolle belegd bij de BVO IJsselland. Het gaat hierbij om een bedrag van circa €30 miljoen. In 2017 is de verevening losgelaten binnen de BVO, waardoor kosten worden toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt (in plaats van verrekenen van totale kosten op basis van verdeelpercentage). Gevolg is dat de gemeente Zwolle een afzonderlijke verantwoording ontvangt en geen totaalverantwoording meer. Naar verwachting komt deze verantwoording in mei 2018. Het is op dit moment nog niet duidelijk wat het financiële effect is voor Zwolle van het loslaten van de verevening.

Grondexploitaties

Van belang is te melden dat door de Commissie BBV een nieuwe Vraag en Antwoord is uitgegeven die toeziet op de winstnemingen. De methodiek voor een winstneming is nu gedetailleerd voorgeschreven. De gemeente Zwolle dient haar winstnemingsbeleid hierop aan te passen. Met name voor de exploitatie Hessenpoort heeft dit mogelijk financiële gevolgen.

Spoorzone

De totale bestedingen voor dit project bedragen tot en met 1 juli 2017 €24,1 miljoen. De aanbesteding van de busbrug is afgerond en de busbrug zal uiterlijk 15 september 2019 worden opgeleverd. Daarnaast is groen licht ontvangen voor de bouw van de fietskelder. Voor het busplatform is de aanbestedingsprocedure gestart. De werkzaamheden hieromtrent worden in de zomer van 2018 naar verwachting afgerond.

Om de toegevoegde waarde van de voortgangsrapportages over de Spoorzone te verhogen, zou meer inzicht in de budgetuitnutting kunnen worden gegeven op totaalniveau. Dit om inzichtelijk te hebben wat het totaal aan bestedingen is in relatie tot het budget (inclusief prognose over de totale besteding van het project).

Overige waarnemingen/bevindingen

In 2017 zijn een aantal wijzigingen geweest in de Wet Normering Topinkomens. Zo is een nieuw verantwoordingsmodel gepubliceerd die toegepast dient te worden. In dit model is de splitsing tussen 'Beloning' en 'Belastbare onkostenvergoedingen' vervallen. Tevens is het maximum bedrag verhoogd naar €181.000. In 2018 zal dit verder verhoogd worden naar €187.000. Daarnaast is het verbod op variabele beloningen vervallen. Wel maken deze deel uit van de totale bezoldiging. Tot slot is sprake van een nieuw controleprotocol. Naar verwachting zijn de gevolgen voor Zwolle beperkt.

Vanuit de organisatie zijn geen fraudegevallen bekend in 2017. Wel is het van belang om periodiek over frauderisico's te blijven nadenken en de bewustwording binnen de organisatie te vergroten.

Door de commissie BBV zijn een aantal nieuwe notities uitgebracht. De notities Overhead, Rente en Taakvelden zijn met ingang van 2017 van kracht. Zwolle heeft al actief gekeken naar de gevolgen voor begroting en jaarrekening. Wij zullen bij de jaarrekeningcontrole expliciet een controle uitvoeren op de naleving. Met ingang van 2018 wordt ook de notitie Verbonden partijen van kracht. In deze notitie worden nadere regels gesteld over de definitie en transacties gerelateerd aan verbonden partijen. Door de afdeling interne controle zullen controles worden verricht op de toepassing van de genoemde notities. Tevens zullen wij in overleg treden met de interne controle afdeling over de diepgang van deze controlewerkzaamheden.

Met ingang van 2017 moeten investeringen in maatschappelijk nut geïnvesteerd worden en afgeschreven worden over de verwachte levensduur. Versneld afschrijven is niet meer toegestaan. De financiële verordening van de gemeente Zwolle is hier reeds op aangepast en de gevolgen hiervan zijn ook betrokken in de planning en control documenten

Voor het opstellen van de jaarrekening van de gemeente Zwolle is sprake van afhankelijkheid van derde partijen. De belangrijkste hierbij zijn het CAK, de SVB, de BVO IJsselland en het GBLT. Goede afstemming voor de aanlevering van de verantwoording is zeer van belang om tijdige afronding van de jaarrekening te kunnen waarborgen.

Wij hopen u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben over de interne beheersing van gemeente Zwolle.

Met vriendelijke groet,
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

F.E. van Kommer RA
Partner